

MEDENİ BİLGİLER ve Mustafa Kemal Atatürk'ün El Yazıları

2)

1. Türk milleti, Halk idaresi olan Cumhuriyetle idare olunur bir Devlettir.
2. Türk Devleti layiktir. Her resit dinini intihapta serbestir.
3. Türk milletinin Dili, Türkçedir. Türk dili dünyada en güzel, en zengin ve ^{en} Kolay olabilecek bir dildir. Anım için her türk dilini çok sever ve anı yük-
seltmek için çalışır. ^{İsinde, mü, Radd,} Türk dili, türk milleti için bir
Hazine'dir. Çünkü türk milleti,
geçirdiği nihayetsiz hadirele
icinde, ahlakının, ananelerinin,
hatıralarının, menfaat-
larının, elhasıl bugün, kendi
milliyetini yapım her zengin
dili sayesinde muhafaza
olundugunun görüyor.
Türk dilini, türk milletinin
Kalbidir, zihnidir.

- 1- Türk Milleti; Halk idaresi olan Cumhuriyetle idare olunur bir devlettir.
- 2- Türk Devleti laikdir, her reşit dinini intihapta (seçmekte) serbesttir.
- 3- Türk Milletinin dili Türkçedir. Türk dili, dünyada en güzel en zengin ve en kolay olabilecek bir dildir. Onun için her Türk dilini çok sever ve onu yükseltmek için çalışır. Sizde mukaddes Türk dili, Türk Milleti için bir hazine olun. Çünkü Türk Milleti, geçirdiği nihayetsiz hadiseler içinde, ahlakının ananelerinin hatıralarının, menfaatlerinin, elhasıl bugün, kendi milliyetini yapan her şeyin dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Çünkü dili Türk Milletinin kalbidir, zihnidir.

9. Din birliğinin de bir⁽¹⁴⁾
millet teşkilinde müessir
olduğunu söyleyenler vardır
fakat biz, biz gözü mü
~~bu birliğin~~ önündeki
türk milleti tablosunda bunun
aksini görmekteyiz.
Türkler arapların dinini kabul
etmeden evvel de bir millet
idi. arap dinini kabul
ettikten sonra, bu din ~~bir~~
~~birlikte~~, ne arapların, ne
ayrı dinde bulunan acemlerin,
ve ne de misirîlerin ve sairinin
türklerle birleşip bir millet
teşkil etmelerine hiç bir
tesir etmedi. bilakis, türk
milletinin milli rahitelerini
geçetti; milli hislerini, milli
heyecanını ~~geçetti~~ ^{uyandırdı}. bu pek
tabii idi. Çünkü, Muhammedin
Kirdiği dinin gayesi, bütün

9- Din birliğinin de bir millet teŖkilinde müessir olduğunu söyleyenler vardır fakat biz, bizim gözümüz önündeki Türk Milleti tablosunda bunun aksini görmekteyiz.

Türk'ler Arapların dinini kabul etmeden evvel de büyük bir millet idi. Arap dinini kabul ettikten sonra, bu din, ne Arapların, ne aynı dinde bulunan Acemlerin ve ne de Mısırlıların vesairenin Türklerle birleŖip bir millet teŖkil etmelerine hiğbir Ŗekilde tesir etmedi.. Bilakis, Türk milletinin milli rabitalarını gevŖetti, milli hislerini, milli heyecanını uyuŖturdu. Bu pek tabii idi. Çünkü Muhammed'in kurduğu dinin gayesi, bütün

milliyetlerin Ferkinde (16)
^{sani} bir arap milliyeti siyasetine
 münceer oluyordu. Bu arap
 fikri, ~~Allah~~ Ummet kelimesi
 ile ifade olundu. Muhamme-
 din dinini kabul edenler, kendi-
 lerini inisimaya, hayatlarını
 Allah kelimesinin, her yerde
 yükseltmesine hasır etmeye
 mecburdular. Bununla ber-
 ber, allaha kendi milli lisa-
 nında değil, Allahın arap kav-
 mine, ~~arap kavmine~~ gönder-
~~miş~~ diği arapça kitapla
 ilahet ve münaçatta bulu-
 nacaktır. Arapça öğrenme-
 dike, allaha ne dediğini
 bilmeyecekti. Bir vaziyet
 Karsisinde türk ^{mifleti} ~~gönder~~ bir
 çok asırlar, ne yaptığını,
 ne yapacağını bilmeksizin,
 adeta, bir kelimesinin

Milliyetlerin fevkinde şamil bir Arap milliyeti siyasetine müncer oluyordu. Bu Arap fikri ümmet kelimesi ile ifade olundu. Muhammed'in dinini kabul edenler, kendilerini unutmaya hayatlarını Allah kelimesinin her yerde yükseltilmesine hasretmeye mecburdular. Bununla beraber, Allah'a kendi lisanında değil Allah'ın Arap kavmine gönderdiği Arapça kitapla ibadet ve münacatta bulunacaktı. Arapça öğrenmedikçe Allah'a ne dediğini bilmeyecekti. Bu vaziyet karşısında Türk Milleti birçok asırlar ne yaptığını ne yapacağını bilmeksizin adeta bir kelimesinin

(16)

Manasını bilmediği halde
 Kur'anı ezberlemekten
 beyni sülanmış, hafızla-
 ra döndüler. başlarına
 geçce bilmiş, olan haris ser-
 darlar, türk milletince, Karışık
~~ve~~ ~~ve~~ / Cahil Hocalar
 ağızıyla, ~~ve~~ ateş ve azap ile
~~ve~~ müdliş bir müamma
 halinde kalan, dini, hirs
 ve siyasetlerine alet
 ittihaz ettiler. bir taraftan
 arapları zorla ~~ve~~ emirleri
 altına aldılar, bir taraftan
 avrupada, Allah Kelimesinin
 ilası parülasi altında,
 hristiyan ^{milliyetlerini} ~~ve~~ idareleri
 altına geçirdiler, fakat onların
 dinlerine ve milliyetlerine
 ilişmeği düşünmediler.
 ve onları immet yaptılar

Manasını bilmediği halde Kuran'ı ezberlemekten beyni sulanmış hafızlara döndüler. Başlarına geçebilmiş olan haris serdarlar, Türk milletince, karışık cahil hocalar ağzıyla, ateş ve arayı ile müthiş bir muamma halinde kalan, dini, hırs ve siyasetlerine alet ittihar ettiler. Bir taraftan Araplar zorla emirleri altına aldılar, bir taraftan Avrupa'da, Allah kelimesinin ilahi parolası altında, Hristiyan milletlerin idareleri altına geçtiler. Fakat onların dinlerine ve milliyetlerine ilişmeyi düşünmediler. Ne onları ümmetleri yaptılar

ne onlarla birleşerek ⁽¹⁷⁾
 bir kuvvetli millet yaptılar
 misirde, belirsiz bir adanı
 halifedir diye yok ettiler,
 hirkasidir diye bir palas
 pareyi, hilafet alameti/olarak ^{ve imtazı}
 altın sandıklara koydular
 halife oldular. Gök gâh şarkta
 gâh garba veya ~~gâh~~ her taraf ^(Cemîla)
 birden saldıra saldıra ^{her taraf}
^{allah için, peygamber için} topraklarını, menfaatlerini,
 benliğini imittiracak
^{allah} mütevekkil kılacak demin
 bir gaflet ve yorgunluk
~~beşirinde~~ beşirinde imittüler
 milli duyguyu köğün, düny ^{fani}
 ya kıymet verdimiyen, sefalet,
 zaruretler, felaketler ~~ten~~ his
 olusmaya baslayınca,
 • asil Hakiki seadete • aldıktan
 sonra ahirette kavuşacağını
 vaat ve temin eden dine akide

ne onlarla birleşerek bir kuvvetli millet yaptılar. Mısırdaki belirsiz bir adamı halife diye yok ettiler. Hırkasıdır diye yalan bir palaspareyi hilafet alameti ve imtiyazı olarak altın sandıklara koydular halife oldular. Gah şarka, cenuba, gah garba veya her tarafa saldırı saldırı Türk Milletini Allah için, peygamber için, topraklarını, menfaatlerini benliğini unutturacak, Allah'a mütevekkil kılacak derin bir gaflet ve yorgunluk beşiğinde uyuttular. Milli duyguyu boğan, fani dünyaya kıymet verilmeyen, sefaletler, zaruretler, felaketler, his olunmaya başlayınca, asıl hakiki saadetin öldükten sonra ahirette kavuşacağını vaat ve temin eden dini akide

Ve olını his, millet inşandisji ¹⁸
 zaman ^{onun} / ^{bu} / hakikati görmesine
 manı olamadı. ^{Feci} Bu / manıya
 Karsısında Kalanlara, Kondilerin
 den evvel ölenlerin, ^{ahirette} ki
 seadetlerini düşünerek veya
 bir an evvel ölüm niyaz ederek
 ahiret hayatına kavuşmak tekin
 eden din hissi; dünyanın, acisi
 dünyuların tokatıyla, derhal,
 türk milletinin vicdanın-
 daki çadırını yıktı, davetli-
 leri, türk düşmanları olan
 arap çöllerine ~~gitti~~ gitti.
 türk vicdani imnimisi, ~~derhal~~
 derhal, yüzylerce asirlik kидret
 ve küsâyusıyla, büyük
 heyecanlarla çarpıyordu.
 ne oldu? türkün milli
 hissi, artık ocagında ateş-
 lenmişti. ^{Artık türk, cenneti,}
 değil, ^{artık} ^{Hakikat} büyük türk cedlerinin
 mirkaddes miraslarının

ve dini his millet uyandığı zaman onun řu acı hakikati görmesine mani olmadı. Bu feci manzara karşısında kalanlara, kendilerinden evvel ölenlerin ahiretteki saadetlerini düşünerek veya bir an evvel ölüm niyaz ederek ahiret hayatına kavuşmak telkin eden din hissi, dünyanın acısı duyuların tokalıyla, derhal Türk Milleti'nin vicdanındaki çadırını yıktı, davetlileri Türk düşmanları olan Arap çöllerine gitti..

Türk vicdani umumisi, derhal yüzlerce asırlık kudret ve küşayişle, büyük heyecanlarla çarpıyordu. Ne oldu..? Türk'ün milli hissi, artık ocağında ateşlenmişti, artık Türk cenneti değil, eski hakiki büyük Türk cetlerimizin mukaddes miraslarının

San türk ellerinin (19)
 müdafaa ve muhafaza-
 sini düşünüyordun
 iste, dinin türk milliyetine
~~göre~~ ~~bu~~ din hissinin
 de bıraktığı hatıra.

19) türk milleti, milli hissi;
 dini hisle değil, fakat
 insani hisle yon yana
 düşünmekten ~~ve~~ zevk
 alır. vicdanında, milli hissin
 yanında, insani hissin serfli
 yerini ^{daimi} muhafaza etmekle
 muvafıktır. Çünkü, türk
 milleti bilirdi ki, ~~bu~~ bugün
 medeniyetin ⁵ Sahrahında
 • müstakil ve fakat, kendile-
 rine muvazi yürüdüğü
 umum medeni milletlerle, ~~bu~~
~~bu~~ ~~devir~~ ~~lerinde~~, keşifleri
 il

son Türk ellerinin müdafaa ve muhafazasını düşünüyordu. İşte dinin, din hissinin Türk milliyetinde bıraktığı hatıra.

10- Türk Milleti, milli hissi dini hisle değil, fakat insani hisle yan yana düşünmekten zevk alır. Vicdanında milli hissin yanında, insani hissin şerefli yerini daima muhafaza etmekle muftehirdir.

Vicdanında milli hissinin yanında, daima insani hissinin şerefli yerini muhafaza etmekle muftehirdir. Çünkü Türk Milleti bilir ki; bugün medeniyetin şahrahında(büyük yolunda) müstakil ve fakat, kendilerine muvazi yürüdüğü umum medeni milletlerle, keşifleri,

20

müteakıl insanı ve medeni
 münaselet, elbette inkısa
 fümizide devam için lazımdır.
 ve yine malumdur ki,
 türk milleti, her medeni
 millet gibi, mayinin lütfün
 devirlerinde kesifleriyle,
 ihtiralarıyla medeniyet
 âlemine hizmet etmiş
 insanların, milletlerin
 kıymetine takdir ve hatıralarını
 hürmetle muhafaza eder.
 türk milleti, insanıyet
 âleminin, samimi bir
 ailesidir.

Mütekabil insani ve medeni münasebet, elbette inkişafımızda devam için lazımdır. Ve yine malumdur ki, Türk milleti, her medeni millet gibi, mazinin bütün devirlerinde keşifleriyle, ihtiralarıyla medeniyet alemine hizmet etmiş insanların, milletlerin kıymetini takdir ve hatıralarını hürmetle muhafaza eder. Türk milleti, insaniyet aleminin, samimi bir ailesidir.

● hürün lü söyle- 21
 Hülasası ~~§§~~ diklerimizi kısa bir
 çerçeve içine sokmak
 istersek, şöyle diye biliriz:
~~1. Dil Birliği, 2. Yurt Birliği,~~
~~3. İrk ve menşе Birliği,~~
~~4. Tarihî Karakter,~~

türk milletin teessüsünde
~~§§~~ müessir olan olduğu görülen
 tarihî ve tarihî vakialar
 şimlardir:

- A. Siyasi varlıkta birlik
- B. Dil birliği, C. Yurt birliği
- D. İrk ve menşе birliği.
- E. tarihî Karakter
- F. ahlakî Karakter.

~~§§~~ Türk milletin teessükü-
 lünde mevcut olan bu şart-
 lar diğer milletlerde kâmlen
 yok gibidir. Daha imâmî bir
 tarif yapılabilmek için,
 deyelim ki bu cemayete

Bütün bu söylediklerimizi kısa bir çerçeve içine sokmak istersek şöyle diyebiliriz. Türk Milleti'nin teessüsünde müessir olduğu görülen tabiri ve tarihi vakıalar şunlardır.

A- Siyasi varlıkta birlik

B- Dil birliği

C- Yurt Birliği

D- Irk ve menşe birliği

E- Tarihi karabet

F- Ahlaki karabet

Türk Milletinin teşekkülünde mevcut olan bu şartlar diğer milletlerde kamilen yok gibidir. Daha umumi bir tarif yapabilmek için, diyelim ki bir cemiyete

22

millet diye bilmek için,
bu şartlar, ~~o şartlar~~,
ayrı zamanda Kâmilin ve
ya kısmen, bir orada bu-
lunmak lazımdır.

Bütün milletler ^{temamen} aynı şart-
lar altında teşekkül etmemiş
oldıklarına göre, ~~bu~~ türk
milletinde yaptığımız gibi,
diğer her millet ayrı olarak
mütalaa edilmedikçe,
milliyet fikrini, imâmî ve
fermî olarak tarif etmek güçtür.
Çünkü, ~~bu millet~~ tespit
ettiğimiz şartlar, insanların
millet ~~olarak~~ hâlinde teşekkül-
üne ^{imâmîyle} yardım etmişlerdir,
Fakat, bu tarzı teşekkülden
başka, adeta bu şartların
tesirini, kale aldirmayan

Millet diyebilmek için bu şartlar aynı zamanda kamilen veya kısmen bir arada bulunmak lazımdır.

Bütün milletler tamamen aynı şartlar altında teşekkül etmemiş olduklarına göre, Türk Milletinde yaptığımız gibi, diğer her millet ayrı olarak mütalaa edilmedikçe, milliyet fikrini umumi ve fenni olarak tarif etmek güçtür.

Çünkü; tespit ettiğimiz şartlar insanların millet halinde teşekkülüne umumiyetle yardım etmişlerdir.

Fakat bu tarz teşekkülden başka adeta bu şartların tesirini kale aldirmayan

millet teşekkülleri de ²³
 vardır. mesela: ingilizler ile
 şimali amerikalılar aynı
 lisani ~~ve~~ Komünistlikleri
 halde ayrı ayrı milletlerdir.
 sonra, isviçrede lisansları
 mensû'leri hastaka hastaka üç
 insür vardır, alman, fransız,
 italyan, leinlar isviçreli
 nomi altında bir millet
 itibar edilmektedir.

Cemahur müttelide beyaz
 ırkla kırmızı derili insanların
 dırsek dirseğe ~~ve~~ yasayan
 amerikalililer.

Büyük büyük asri milletler
 olan fransızlar, ingilizlerin
 mütelif ırkların tesalübü netice-
 si olduğu mahimdir. ^(alt sayfa)

Alman milliyeti Napoleona
 karşı yapılan muharebelerden;
 İspanya milliyeti, magribilerle

Millet teşekküllerinde vardır. Mesela İngilizler ile şimali Amerikalılar aynı dili konuştukları halde ayrı ayrı milletlerdir. Sonra, İsviçre'de lisanları menşeleri başka başka, üç unsur vardır, Alman, Fransız, İtalyan, bunlar İsviçreli namı altında bir millet itibar edilmektedir. Cemahir müttehede de beyaz ırkla kırmızı derili insanlar dirsek dirseğe yaşayan Amerikalılardır. Bugün büyük asrî milletlerden olan Fransızların, İngilizlerin, muhtelif ırkların tesalübü neticesi olduğu malûmdur. Alman milliyeti Napolyon'a karşı yapılan muharebelerden; İspanya milliyeti, Mağribîlerle mücadeleden doğdu.

- 2 -

İptidai insanların, tabiatın Her şeyinden; gök gürültüsünden, gecedен, tasan bir nehirden ve vahşi hayvanlardan ve hatta birbirlerinden korktuklarını biliyoruz. İlk his ve düşünce ~~bu~~ korku olan insanlarda, Her düşünce ~~ve dile~~ ve dile ~~ve~~ ^{bir} mülhak surette yapmaya kalkışmaz ^{olmaz} düşünmez.

İptidai insan kömelerinde, Ata korkusu, ve nihayet, büyük Kabule ve Kavimlerde, Ata korkusu yerine Kaim olan, Allah korkusu, insanların Kafalarında ve hareketlerinde hesapsız memnular yaratmıştır. Memnular ve Hirafelere üzerine kurulan, bir çok adetler ve ananeler, insanların düşünce ve harekette ~~hürriyet~~ ^{gözet} bağlamıştır. ~~bu~~ ; o ^{kadar} düşünce ve Hareket serbestisi ^{gibi} gibi bir Hak mefhumu ^{malum} malum ^{olmamıştır} olmamıştır. ^{bu} Cemaatların başına geçebilen adamlar, Cemaati, Allah namına idare ederdi

İptidai insanların, tabiatın her şeyinden, gök gürültüsünden, geceden, taşan bir nehirden ve vahşi hayvanlardan ve hatta birbirlerinden korktuklarını biliyoruz. İlk his ve düşüncesi korku olan insanın her düşünce ve dileğinin mutlak surette yapmaya kalkışmış olması düşünülemez.

İptidai insan kümelerinde ata korkusu ve nihayet büyük kabile ve kavimlerde ata korkusu yerine kaim olan Allah korkusu insanların kafalarında ve hareketlerinde hesapsız memnular yaratmıştır. Memnular ve hurafeler üzerine kurulan bir çok adetler ve ananeler, insanları düşünce ve harekette çok bağlamıştır, o kadar ki düşünce ve hareket serbestisi gibi bir hak mefhum malum olmamıştır.

Cemaatlerin başına geçebilen adamlar, cemaati Allah namına idare ederdi.

görünüşler. 2

miş, ~~Abdül~~. Bütün Binlerle
beraber, ~~hüsnü ve şevke~~
din hüsnüyetine, ümmümi-
yetle, vicdan hüsnüyetine
karsi, Taassüp ~~ve şevke~~
gökünden kurmuş müderr

Birini ~~ve~~ anlayabilmek!
işin, Taassüpsüz hüsnü-
ne olduğumun tedkik
edelim! Çünkü, bu keli-
merin delalet ettiği
manayı, zihniyeti, herkes
kendine göre anlamaya
Çok meyillidir.

meyillidir ~~ve~~. Din hüsnüyeti
bir hak telakkî etmisen ~~ve~~
~~ve şevke ve şevke~~
~~ve şevke ve şevke~~, acaba kalmadı-
mı?

Vicdan hüsnüyeti, insan
ruhunun, Allahın eli hüsnü-
ve nişânı altında, dinî
hayatı idare için malik
olduğu haktan ibaret

Bütün bunlarla beraber, din hürriyetine, umumiyetle vicdan hürriyetine karşı taassup yükünden korunmuş mudur bunu anlayabilmek için, taassupsuzluğun ne olduğunu tetkik edelim. Çünkü bu kelimenin delalet ettiği manayı zihniyeti herkes kendine göre anlamaya çok meyillidir.

Dini hürriyeti bir hak telakki etmeyen acaba kalmadı mı ?

Vicdan hürriyetini, insan ruhunun, Allah'ın ali hüküm ve nüfuzu altında, dini hayatı idare için malik olduğu haktan ibaret